

Boriol, sàrria/sària etc. Estudi bàsic: CCandi, *Lo Castell de Burriach o de Sant Vicenç*, 322 pp. (Mataró 1908), i ja *BABL* 1901, 17-18, i *BCEC* 1905, 14-21, 52-56.

El construí Pere Joan Ferrer «baró del Maresma»⁵ el 1473 (p. 14) però ja hi havia abans una capella (p. 19); devia estar en ruïnes en el S. XVII, car no se'n parla en les guerres de llavors, però a la capella s'hi celebrà missa fins a 1836. Semblen errors de lectura a *Barriacho* a. 1366 (Aebischer, *Top.* p. 147 per *Borr-*);¹⁰ i un *Borariac* que H. Barallat troba en un doc. de 1480, ha d'estar també per *Borriac*, i no té res a veure amb *Dòrria* ni *Dosrius*, contra el que ell suggeria: com CCandi li replica, ja es troba grafiat *Burriac* en docs. del S. XIV. Si no hi ha error de còpia, ja veiem *Burriach* l'a. 1170, i *castell de Burriach* el 1358 (Hinojosa, *Reg. Señ.*, 262, 184).

Fora del domini català trobem *Bourrac* a la Charente, ja doc. com *Boriaco* en l'a. 928 i el 975-992, en el *Recueil* de Dom Bouquet i el *Cart.* de St. B. le Bas,²⁰ de la Vienne (Skok, § 423).

2) Més documentats estan encara els noms en -ANUM i en -ANA. A Toscana quatre *Buriano* i un *Monteburiano*, corresponents a BURRIUS de Schulze, com indica Pieri (*Top. V. Arno*, 110n i 109n). Skok (§ 423) asse-²⁵nyala sengles *Bourran* en el Lot-et-G., cantó Port-Ste. Marie, distr. Agén (Holder III, 913) i a l'Aveyron. En cat. mateix trobo un barranc de *Burrià*, de Vandellòs (a 0h40, pel camí de Tivissa: Iglésias-Sansusagna, *Del CpTarr. a l'Ebre*, p. 331).

3) Sobretot el femení BORRIANA, la cabdal vila de la Plana de Castelló. Ja en tenim notícies mahometanes i cristianes, anteriors a la Conquesta: *burriyàna* en el Himyarí basat en un text de 1310 (ed. Levi-³⁵Provençal, p. 56 i mapa): «In pago *Burriane*» en doc. del Cid. de l'a. 1098 (MzPi, *RFE* v, 8 i 12); *Borriana* en el poema mateix, v. 1092.

La *pron. pop.* moderna vacilla entre *Buñiàna*, *Boñiàna* i *Buriàna*: se senten totes tres (J. G. M. 1935); jo⁴⁰ també ho he constatat així a totes les localitats circumdants (1961). Com a grafia preferible, usaven *Burriana* Guinot (*Esc. Cast.*, 41), GGirona (*Seidia*, 265) i AMAlcover (BDLC iv, 276); *Borriana*, C. Salvador (*Voc. Ort.*), Soler Godes (*El Camí* 1-ix-34), Mateu i⁴⁵ Ll. (*Pa. Val.*, 34, 54, 55, 97), J. Puig (BSCC xiv, 128); totes dues, J. B. Porcar (BSCC xiv, 85, 89) i SSiv.; S. Guarner (*Nom.* 1966), i la majoria, s'han decidit en fi, per *Borriana*.

Gentilici: *Burrianenc* GGirona (*Seidia* 265); *burria-*⁵⁰*neros* Gaietà Hugué, 1935; i oït a la Vall d'Uixó (1965), però *borrianero* a Torreblanca. J. G. M. explica que *Burrianero* —o bé, alguns, *Borr-*— els ha sentit a Carlet, Catadau i Alcúdia, i són molt vius a tota la Ribera, per designar en general la gent de la⁵⁵ Plana, que hi van per la collita de la taronja; però els de la Plana hi senten un matis despectiu i preferien *borrianenc*.

Obra important per a la toponímia és «El Repartiment de *Borriana y Vilareal*», p.p. el P. Ramon de⁶⁰

Maria (XLVIII, 313 pp., Val. 1935). Carta de població: *Lz. Vargas* I, 193.

DOC. ANT. *Cristiana*: 1055 «ad *Burriana*» (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 4). En la *Cròn.* de Jaume I, es troben adés *Borriana*, adés *Bu-*; entre les pp. 176 i 247, compto 11 casos d'aquell i 25 d'aquest. Que en els textos en llatí predomini *Bu-* no significa gran cosa, car la *u* pot ser mera llatinització. Així —en èpoques on bo i tot anava en llatí— en el reg. 19 de l'ACA. en docs. de 1273, hi ha nou casos de *Burriana*, però ja dos de *Borr-* (fº 34 i 81).

Però casos antics de *Borriana*: 1219, en la col·lecció d'Huici aa. 1220, 1225, 1233, 1241, 1242, 1250, 1254 (I, 34, 95, 202, 335, 352, 513; II, 41); en elBSCC: 1219, 1235, 1326 (xvi, 238; xv, 286; xiv, 205); 1609 (Reglà, 103). És clar que de *Burr-* se n'hi registren encara més en aquest temps, perquè són en llatí. En català tenim *Borriana* en la *Cròn.* del Cerimoniós (ed. Pagès, 90.3); doc. de 1414 (Julia, BRAE VIII, 329); *Memor. Muñoz*, S. XVI (BSCC xiv, 430). Cert que no manquen casos de *Burriana* en text català: a. 1315 (*CoDo-ACA* XII, 268; 1241 (*Nov. Ardits* I, 220); 1255: Jaume I imposa un tribut de 3000 sous als sarraïns de *Burriana* (*El Arch.* I, 248, tant com a Onda i a Lliria). El 1609 té 287 cases de cristians vells (Reglà, 103), però no consta que hi hagués moriscos en el S. XVI, segons els censos.

ETIM. La que he deixat ja establerta com a indiscutible.¹

³⁰ Hi hagué diversos homònims. El fet de veure *Borriana* enumerat a la fi d'una vintena de pobles, acabant amb els mots: «--- de Meliana, / de Benimaclet, e de *Borriana*, / y, per abreujar, de tota la Horta», en la *Brama dels Llauradors*, 109, essent tots ells dels partits judicials de València i Torrent, ja fa sospitar que n'hi hagi hagut un duplicat a l'Horta, diferent del de la Plana.

En realitat és segur que allí hi ha hagut —almenys fins a la fi a l'E. Mj.— un altre *Borriana* que ja consta en el *Rept.* amb horts (p. 162) i molins (p. 381) que li pertanyien, fins al punt que se li concedeixen cartes de població. pp. 149 i 151.

Un *Burriana* parr. dependent de Nulles, CpTarr. (GGC, Tarr., p. 107): «in *Burriana*» en doc. de 1233 (MiretS, *TemplH.*, 255); i un *Burriana* pda. antiga del te. Castellar del Vallès a. 1055 (Mas, *N. H. Bna.* x, 7). Serrat de la *buñiàna*, a les Corberes (te. Vingrau, xxv, 179.16); Plaça d'En *Burriana* a Montuiri (xl, 125.1).

Bourianes poble agr. a Jalayrac dept. Cantal: *La Borriana* a. 1288, i sis formes posteriors sense article, quatre d'elles amb *-rr-*; i un *mansus de Borrianes* a. 1348 en el mateix dept. (Amé, *Di. Top.*) *Baurianicas* en el *Cart.* de Briude (H-Loire): Skok, § 423.

Acabem amb la qüestió fonètica. Així com els NLL en -ANUM sofreixen imela en el P. Val., i hi ha imela també en *-ena* en els femenins, a Aragó i la major part d'Andalusia, és un fet regular que els femenins en el P. Val. resten amb el vocalisme *-ana*: fet d'har-